

От колко играчки има нужда едно дете?

В епизод от "Модерното семейство" бащата Фил заведе една от куклите на малката си племенница Лили "на доктор". Оказа се, че въпросният съпорт на скъпата кукла включва поправка, подмяна на части и т.н. "лечение", извършвани от хора в лекарски престилки в нещо като приспособено детско отделение точно като в болница. Глория, героинята, израснала в бедност в Колумбия, се възмути и възкликна: "Знаеш ли какви бяха моите кукли?! Ябълка, набодена върху вилица!".

Идеята, че децата се забавляват качествено само в присъствието на много и разнообразни нови играчки и постоянно външно стимулиране, е разпространена толкова, колкото и тази, че те трябва да получават подаръци и изненади постоянно. Само че същата бива опровергавана не само от живота, но и все по-сериозно от науката. Децата нямат нужда от много играчки, а даже напротив – когато имат по-малко играчки, изпитват по-голяма радост и извличат повече от играта с тези, които имат.

Това е и изводът от [проучване](#), описано в сп. "Infant Behaviour and Development". Проведено е сред 36 деца на възраст между 18 и 30 месеца, като са приложени два условни сценария – игра с 16 играчки и игра с 4 играчки, за да се види дали децата правят повече с по-малко.

Авторите с ръководител д-р Алексия Мец (университетът в Толедо) стигат до заключението, че деца, които имат пред себе си по-малко играчки, играят по-дълго с всяка от тях, но също така прекарват по-качествено времето си в игра, т.е. измислят много повече начини да играят.

Философията "малкото е повече" не е нещо непознато и все повече хора се обръщат към нея, но тук тя носи и допълнителна полза. Във времена, когато вниманието се задържа за все по-кратко, а за децата е все по-трудно да се концентрират, лимитите могат да изиграят позитивна роля за тяхната креативност и фокус.

Естествено, толкова малко изследване не може да докаже категорично нищо. Но авторите му определят качеството на [игра](#) като времето, в което детето играе с играчка по няколко различни начина и дори усъвършенства тези начини. Звучи прекрасно за неговата способност за концентрация, но все пак да имаме предвид и това, че децата са естествено любопитни изследователи в различни среди и в присъствието на други деца, а за това все пак е нужно включване на нови условия и нови играчки.

Макар да има нужда от много повече и по-обхватни изследвания, тези резултати се пресичат с една фундаментална за родителите истина. Родителството предполага краткосрочно мислене с много конкретни и моментни цели ("заспивай", "спри да плачеш"). Но успокояването на децата в такива ситуации с технологии или с нови играчки може да доведе до това на тях дългосрочно да им доскучава много бързо и лесно. Както повечето дядовци и баби биха казали, една "ябълка, набодена върху вилица" е напълно приемлива играчка в такъв момент. Нищо чудно и това да е стимулът, от който децата се нуждаят (а не поредната цветна играчка), за да развият креативността си.

По-малко и по-прости играчки за развито въображение

С приближаването на коледните празници повечето родители шурмуват магазините в желанието си да купят на детето най-модерната, рекламирана и пищна играчка. Но в много случаи тя не е това, от което детето има нужда.

Всеки се води от очакванията на детето – елха, отрупана с подаръци, кой от кой по-шарен и голям. Дали обаче многобройните играчки са най-доброто решение? Винаги ли повече означава по-добре?

Според учените отговорът е: невинаги. Броят играчки и техният вид определят начина, по който децата играят.

Колкото по-малко са те, толкова повече насърчавате децата да използват въображението си. А те го имат, просто не се налага да го използват, когато са затрупани с предмети.

Децата се разсейват, когато имат голям избор

В едно свое проучване учените оставят група деца на възраст между 1 и 2 години в стая с 4, а друга група - в стая с 16 играчки, пръснати по пода. Дава им се пълната свобода да правят каквото поискат. Изненадващо, но когато децата имат на разположение само 4 играчки, те прекарват по-дълго време с всяка от тях, разнообразяват самите игри и използват повече въображението си.

Втората група деца имат много по-голям избор, но вниманието им е по-разпокъсано и бързо се насищат на всяка от играчките. Заключение е, че броят им оказва влияние върху начина, по който децата играят.

"Старомодни" или съвременни играчки?

Върху креативността има въздействие и типът играчки. По-опростените, „старомодни“ играчки са много по-образователни, отколкото нашумелите интерактивни забавления. Те правят децата лениви и ги превръщат в наблюдатели, а не в активни участници в играта.

В един свой експеримент психолози наблюдават времето, което майки и техните бебета, на възраст 10-16 месеца, прекарват с електронни играчки като бебешки телефон, лаптоп, говореща книга и т.н. След това сравняват с начина, по който си играят със сортер за формички, дървен пъзел или конструктор. Те стигат до извода, че при използването на интерактивните играчки, родителите общуват по-малко с децата си, а когато го правят – нивото на общуване е много ниско.

По-простите играчки дават възможност за пълноценно общуване

Противоположният ефект имат по-простичките играчки като пъзел или конструктор. Общуването и разговорите с децата са изключително важни за тях. Качествената комуникация налага използването на много и то нови думи, което на по-късен етап от развитието на детето ще разкрие неговия богат речников запас и висока грамотност.

Интерактивните играчки изместват родителя

Интерактивните играчки изземат функцията на родителите. Те говорят, разказват и пеят вместо тях. Но думите са едни и същи. Съвсем различно е, когато с децата общуват хора. Тогава те научават много повече, тъй като участват активно в заниманията и имат възможността да изследват тялото си, неговите функции и своите способности. Ако само наблюдават как възрастните, или пък играчка, извършват определено действие, ще им бъде

много по-трудно да го повторят. Ето защо играчките, които правят всичко вместо вас, родители, не са най-добрият избор, ако искате да насърчите креативността в детето си.

Играчки за момченца и момиченца

Все повече са изследванията, които доказват, че подобен тип играчки, които насаждат стереотипи, свързани с пола, по-късно са в основата и на такова стереотипно поведение. Екипът на Койн (Coyne, Linder, Rasmussen, Nelson and Birkbeck) открива, че децата, които играят с кукли и гледат филми за принцеси след една година демонстрират поведение, отговарящо на стереотипите, асоциирани с момичетата и жените.

Понякога няма нищо притеснително в това момичетата да отговарят на подобни стереотипи, или поне на пръв поглед. Проблемът се крие в това, че такива играчки налагат ограничения на децата и им дават насоки, когато те нямат нужда от тях. Например, ако една и съща механична играчка, която трябва да се сглоби, е предназначена за момче, родителите отделят много повече време за игра с нея. Ако обаче е за момиче, те я пренебрегват. По този начин несъзнателно възрастните тласкат децата да се държат по определен начин и да се интересуват от определени игри и занимания.

Всички гореизброени изследвания и експерименти доказват колко важно е да избирате разумно подаръците за децата. Дори и да ви се струва незначително, точно играчките, които им купувате, ги изграждат като личности и им показват необятни светове и възможности.

По-малкото често означава повече

Истина е, че малкото всъщност носи повече. Когато детето има голям избор пред себе си, то неминуемо ще се разсейва и ще преминава от едното занимание на другото, без да се задълбочи и да даде възможност на сетивата и въображението си да се развихрят. Също така, конструкторите и пъзелите ангажират участието на самите родители, а връзката с децата се заздравява в хода на играта.

В никакъв случай не става въпрос за заклеяването на електронните и интерактивни играчки. Те също внасят разнообразие, затова може би най-разумно би било да се предлагат и от едните, и от другите, ако искате да научите детето си само да решава проблеми и да развива креативността си.

Играчките, които носят скрито послание, че са предназначени за момичета или момчета, не са опасни, докато това послание е позитивно. Ако обаче твърде слабите кукли карат момичетата да се чувстват не достатъчно красиви или пък мускулестите филмови герои потискат момчетата, то те биха могли да отключат в тях поведение, подчинено на стереотипите.

Опитайте се тази Коледа да не затрупвате децата с подаръци, увлечени от еуфорията и моментната радост, която те биха им донесли. Можете да ги изненадате с някоя по-традиционна играчка и друга, за която вероятно детето ви мечтае отдавна – ярка, шумна и впечатляваща. Така ще му дадете свобода да използва въображението си и същевременно да се радва на новостите от света на технологиите.

Източник: psychologytoday.com, wonderadventures.co.uk